

Discipulus. Dic quid est gratias agere deo? **V**agister. hoc est significare bona recepta ab eo pure gratis si meritis nostris. **M**odi autem significandi sunt varij/p varietate eorum que recipiunt ad significandum corde voce corpore z opere. **D**iscipulus. Dic quid est adorare dominum vl colere cultu: latie? **V**agister. hoc est significare supremam in omnibus suam dominationem atq; maiestatem. z hoc modis varijs interius in anima. vel exterius in corpore aut alijs reb? exhibitis. **D**iscipulus. quid est iubilare deo? **V**agister. hoc est significare magnitudinem eius in bonitate z benedictionibus. modo gaudij cuiusdam ineffabilis. vt aliquando plausu manuum. aliquando vultus alacritate. Aliquando vultus dilatione. que dicitur leticia quasi laticia. Aliquando voluptate que dicitur a volubilitate circa rem dilectam. Nonnunquam a delectatione que dicitur quasi lactatio. Quandoque a iocunditate que dicitur a ioco. **S**epius ab alacritate. que dicitur dum habet libere et expeditum vsu corporis vel membrorum vel sensuum z maxime cordis/ ad significandum leticiam. **D**iscipulus. Quid est deum laudare in sanctis suis. **V**agister. hoc est significare ipsum esse causam sue sanctitatis. Sicut deum laudare in creaturis suis est significare qd ipse eas gubernat fecit z regit eas/ pure gratis/ z magnificentis modis. **D**iscipulus. Quid est alloqui creaturas qd benedicant deum / qd collaudent/ qd adorent/ qd pdicent/ qd letentur i eo cum similibus acclamationibus? **V**agister. Totum est hoc significare complacentiam quam habemus in beneficijs omnibus/ que creaturis collata sunt. z hoc varijs modis significandi. pro varietate alloquendi. sicut solemus exhortari p psalmos dicentes laudate dominum in tympano z choro laudate eum in cordis z organo. cum alijs talibus instrumentis oibus; hoc autem est significare coplacentiam exultationem atq; leticiam quam habemus in recognitione beneficiorum dei/ talibus modis representandi. Quoadmodum dare gloriam deo honorem z virtutem z similia oia pfectionem importantia non est aliud qd significare talia supeminenter esse in deo vella deo procedere. Et hoc tot modis significandi qd modi sunt representandi corde voce corpore z ope. **D**iscipulus. Dic differentiam inter magnifi-

cationem dei/ quam faciunt irrationales creature: z magnificationem rationalis anime de qua dicit in hoc cantico. Magnificat anima mea dominum. **V**agister. Magnificatio creaturarum / mensuratur et accipitur a participacione diuine magnitudinis/ cuius omnes sunt participes suo modo. Sed irrationalis natura tantummodo representat artem creatoris. Et ideo dicitur transumptiue sapiencia vel ars eius. **R**ationalis vero creatura/ non solum obieciue vel vt vestigium. sed etiam subiectiue z formaliter perceptiue/ significat dominum magnitudinem intelligit z pdicat. Assumit in sup creaturas alias immo z seipsum quasi materia significacionis/ diuine maiestatis. denique in omnibus sicut in fistulis organorum certificationis/ spiritu sancto flante decantat. **D**iscipulus. Bonum est nos hic esse. Sed vocat sequens versiculus de humilitate marie. Ia vero tardior hora/ differre suadet ad matutinum diei sequentis. Nos interim proprijs intendamus officijs. **E**xPLICIT secundus tractatus.

Sequitur tractatus tertius dramaticus in cantico **M**arie de respectione humilitatis sue per notulas. **E**x. Prima notula.

Quia respexit humilitatem ancille sue. **D**iscipulus. Dic sumus/ hic prius absoluta est qstio/ altera die posita sed dilata. **L**ur beata mater/ cum magnificationis domini cum exultatione spiritus in deo saluari suo/ cecinit esse respectione humilitatis sue a domino. Exultauit inquit spiritus meus in deo saluari meo. Et tanquam queretur ab ea mor subiungit. quod respexit humilitatem ancille sue. **V**agister. Doctam formas questionem cui nequit perfectuari ratio siue responsio/ nisi respectus domini causa prius perscruteretur. que non nisi amor inuenitur. **D**iscipulus. Consentio. Fiat hoc prius notum. similiter et que d est obiectum suum. **V**agister. Oculi vulneras spiritus sancti. oculi amoris est nullus acutior. nullus penetrabilior. nullus ad intimi cordis vulneracionem efficacior dici potest. vulnerasti cor meum ait sponsa/ in vno oculo tuorum. Non aliter est de oculo sponsi respectu sponse. Quia respectus amoris? sponsi/ lauciat sponsam/ vt exclamet

B.

vulnerata caritate, ego sum, vel amore lan-
guo. Hoc est precipuū in spōsa vel in spō-
so membrum. Unde sponsus cum laudat
ret sponse pulchritudinem dicit. Quā pul-
cra es amica mea q̄ pulcra. Hoc subiun-
xit. Oculi tui columbarum. Et quid per co-
lumbam intelligis, si non amorem simpli-
cem? In columba enī spūs sanctus cui ap-
propriatur amor, sepi⁹ apparuit. Sic p̄
modū sponsa, insinuās filiā hierl'm pul-
critudinē dilecti sui, compassionē posuit eā
dem dicens. Oculi eius sicut columbe/de
sup riuulos aquarum que lacte sunt lote et
resident sup fluenta plenissima. Hinc est il-
la duoz mutua postulatio, videri scilicet et
videre. Audiamus modum. Sane dile-
cta nuper consopita inter brachia sponsi/
qui adiurauerat filias hierusalem per ca-
preas cernosq̄ campoꝝ, eo q̄ sunt anima/
lia satis alacria mundaq̄/et solitudinis a-
mica/perspicaciūq̄ oculoꝝum. Adiuuaue-
rat in q̄, ne suscitarent, neq̄ euigilarent di-
lectam, donec ip̄a velleret. Tunc velut elapsus
ad horam dilectus/regreditur/ardens
videre sponsam et alloqui quod latere non
ponit sponsam, cuius per amorem cor vi-
gilat. Exiit igitur et dicit. Vox dilecti mei
et. Hec est vox amici mei. Loueris con-
festim oculis exclamat. Ecce ipse venit, sa-
liens in montibus et transiliens colles. Et
cur obsecro salit et transilit/nisi zelo sponse
vidende totus rapit atq̄ tripudiat ad simi-
litudinē capree, hūniliq̄ cernoz. Lasciu-
ens alacris et iocundus. Nihilomin⁹ tan-
q̄ zelotipus explorator, et verecūdu⁹ ama-
tor, non irrumpit cubiculū sponsae, s̄ stat
post parietem respiciens p̄ fenestrā, p̄spici-
ens per cancellos. Deniq̄ blandit dicens
Surge, pera amica mea, colūba mea for-
mosa mea et veni. Sequit post verni tem-
poris gratā descriptionē, que nouā signat
gratiarū infusionem, aduersitate depulsa.
Dūde mibi faciē tuā. Sonet vox tua i au-
rib⁹ meis. Vox enī tua dulcis et facies tua
decoꝝa. **Discipulus.** Perspicuū fecisti
desideriū qd̄ habet in cāticis spōsus et spō-
sa se videndi, quoniā visio nūcius est p̄ci-
pius amoris cordialis. Ubi est amor, ibi
est oculus. Nihil amore amabilius. Da-
bo tibi dicit **Seneca** poculū amatoriū si-
ne herbis absq̄ veneficijs. Si vis amari,
ama. Hoc in amatorib⁹ etiā feridissimis
locū h̄, q̄to efficacius in pulcritudinis?

Magister. **Hic** respectus dei **Dariaz** 3.
hūilem iure trahit ad amorem suū, vt tota ne-
dū gauderet, sed p̄ amoris magnitudine,
spūaliter exultaret, i. extra se saltaret in dile-
ctū. Hic etiā respect⁹ corp̄alis in infātulo
Jesu, solabat oēs illi⁹ pegrinationis labo-
riofissime, dolores et angustias. Sici pue-
ricia, sic in adolescētia, donec in cruce vi-
dit extesum, q̄ visa est semel ab eodē, vñ p̄-
trāsit gladi⁹ acerbissime passiōis / amoro-
sissimū cor vtriusq̄. P̄sent amicoꝝ cor-
da, q̄to intolerabilē anxi⁹ fuit/hic respect⁹
q̄ dici neq̄t verb⁹, neq̄ scriptis inseri. **Di-**
scipul⁹. Superest vero declarandū qd̄ vel q̄
le sit amoris obiectū? **Mag.** Videor
mibi fas dicere, q̄ pulcritudo vel pulcra,
Nihil enī amat sub rōne turpitudinis, sed
tūmodo sub rōne pulcritudinis et pulcri-
vel speciosi, vel formosi. Hinc dictū est de
sapia, q̄ pulcritudinē illi⁹ admirabit ocu-
lus. **Discipul⁹.** Nunq̄ diuersa vel ad-
uersa est p̄positio taz phis q̄ theologis po-
nētib⁹ bonū esse qd̄ oia appetūt, et ita ratio
boni vel appetibilis/est amoris obiectum
Mag. Vult sunt rōnes appetibilita-
tis/q̄ in vnā ueniūt pulcritudis, sic et bo-
ni et finis et uenientis vel p̄fecti vel b̄ritu-
dinis rōnem. **Discipul⁹.** Expone p̄se-
quenter q̄ est rō pulcritudis vel pulcri-
Mag. Pulcritudo fm **Augu.** est eq̄litas
nūerosa **Discipul⁹.** Est igit pulcritudo
in sola q̄titate cū nūerus sit spēs q̄tītatis.
Mag. Accipit hec eq̄litas, neduz ex rōne
molis corp̄alis s̄ p̄fectionis spūalis. Sicut
nūer⁹ nō p̄ q̄titate discreta reat, sed forma-
liter fm aliquos. Sed vel pbabili⁹ fm ali-
os soli⁹ rōnis, q̄lis in deo p̄sonisq̄ diuinis
inuenit, q̄ alia rōe et ydea/ p̄dit⁹ est homo
alia equus fm **Augu.** et h̄ fm modū intelli-
gendi diuinā essentia/p̄ relationē ad crea-
turas, siue sit iste mod⁹ intelligendi in in-
tellectu diuino, siue sit solū in intellectu an-
gelico! **Discipulus.** Sufficit hec teti-
gisse de diuina pulcritudine p̄ verificatiōe
diffinitionis illius, q̄ pulcritudo est eq̄li-
tas numerosa. Nūc adapta pulcritudines
sponsi et sponse quales posuit **Salomon**
in cāticis, simul aptum faciens de differē-
tijs talium nominū, pulcrū, formosus, sua-
ue, speciosum, decoꝝ. Rursus de nomini-
bus sponse q̄ ē amica/foroz/columba/im-
maculata/tota pulcra, et ita consequenter p̄
singula membra discurrere tam sponsi q̄

Tractatus Tertius

sponse? **M**agister. Rem erigis q̄ sua
prohicitate fastidium, vel sua breuitate po-
terit obscuritatem afferre: nisi fortassis in-
uenire compendium. **D**iscipulus.
Placet inuenias? **M**agister. Ecce tot
pre manibus habent expositiones doctorum
tot similitudinum/ hic positarum, tot insu-
per distinctiones pro qualibet diciōe ma-
gistrales, tot denum quadruplicis sensus
scripturarum adaptāones: ad diuersa spi-
ritualium genera nuptiarum. **S**uppona-
mus hec omnia nobis, et pauculas de pul-
critudine sponsi et sponse, et dei et anime si-
militudines hic posuimus/ elucidare curem?
Dicentes in primis, q̄ formositas et spe-
ciositas, et pulcritudo et decor / frequenter
accipiuntur sinonime. **N**ihilominus pul-
critudo, ultra formositas dicere videtur
quandā coloris suauitatē, cuius defectus
non tollit formam. **N**igra sum inquit sponsa
sed formosa. **D**ecor autē refert ad modum
et decentiā gestus et ornat⁹, cum quadā io-
cunditate, leticiā vel alacritate vultus / to-
tiusq; corpis gest⁹. **P**orro speciositas om-
nia simul dicit/ vt ibi **S**peciosus forma pre
filij hominum. **E**t illud, **S**pecies pami/ di-
gna est imperio. **E**xemplū in imagine/ cui⁹
possem⁹ p̄ma lineamenta cōsiderare, q̄ nu-
merosa sit sub equali p̄portionē formata/ et
formositas inde resultat. **C**onsiderem⁹ se-
cundo colores superinductos accōmode
singulis lineamentis/ vnde redditur pul-
crior forma. **C**onsideremus tertio in ima-
gine viuente, alacritatē facie et oculor⁹ leti-
ciam et decentiā, et in omni gestu modestiā
Sicut poeta de venere, p̄ **E**nea, et letos
oculis afflarat honores. **E**t dicit **V**ulgo.
Leste dame ē de bel mam treug et est byen
adueniant, el est simple et toyer. **N**otemus
vltra q̄ pulcritudo picture vel imaginis/
refertur ad ipam tabulam que p̄inde pul-
cra nominatur. **A**ddamus p̄terea, q̄ pul-
critudo maxime refert ad exemplar, si p̄ om-
nia cōformis est imago, vel exemplarū suo
exemplari sit licet exemplar istud turpissis-
simum. **S**ic dicimus bufonis imaginē in
de pulcrā, sic bubonis et vesprilionis. **E**c-
ce inquit bufonem pulcre pictū. **P**atet p̄
inde ratio cur si mea dicitur turpissima, cuius
tamē figura/ p̄xima est pulcerrime figuraz/
scilicet hūane. **E**t vero q̄ deficit ab imita-
tione perfecta: reputat inde turpior, quo
imitatione videbat p̄mior. **Q**uibus

ita notatis de pulcritudine generaliter/ sa-
cilis est applicatio ad pulcritudinē aie rō/
nalis spūalis, que imago est bñdictissime
trinitatis, in qua potentie tres principa-
les anie scz memoria, intelligentia et volū-
tas, sunt tanq̄ lineamenta qualia sunt in-
delibiliter impressa, nec tollunt etiam a dam-
natis. **E**terz dona gratiaz variaꝝ virtus
tum, donoz, beatitudinū, sunt sicut colo-
res superinducti. **R**ursus opationes inde
puenientes/ decorē supaddunt. **T**andem
in omni pulcritudine spūali, tātō bñe trini-
tatis imago formosior est et pulcrior/ et hñs
plus decoris/ tōto repitur suo exemplari sci-
licet eidē beate trinitati cōformior. **E**t ad-
uerso autē de turpitudine, deformatate, de-
spectu, de decorē / p̄stat sentiendū. **D**isci-
pulus. **N**aturā pulcritudinis ad oculum
sicut dicit / ostēdisti, et quia turpis est pars
q̄ suo toto non cōgruit, pulcritudoq; tot⁹
ex vniuersa partiū multitudiē conurgit:
restat exponere pulcritudines membroruz
singulor⁹. **S**ed antea differe oium distin-
ctiones vocabulor⁹ amica, spōsa, soror, co-
lumba, dilecta, quoniā de alijs anie noib/
satis p̄stat et p̄missis, vt q̄ ē spōsa, formos-
sa, tota pulcra et immaculata, q̄ bene coloz
rata et munda p̄ omnia. **M**agister. **A**mica
dicitur ex mutua cōicatione secretor⁹, q̄ si ani-
mi custos vel altera mea, cui⁹ est idem vel
le et idem nolle cū amico. **S**pōsa dicitur p̄
spem fecūditatis plus, vt sint vñū p̄ncipiū
in p̄ductione et educatione filior⁹, nō q̄ sit
iam matrimonii cōsummatū. **A**liqui dicit
p̄iure et nuptia sed in spe sic tracta **S**pō-
salia a spōdeo es, quis vñū quūq; recipiat
p̄ altero. **S**oror appellat p̄ter nature cō-
formitatē, maxime post incarnationē. **A**ut
si ad angelos q̄q; transferat/ dicere nature
cōformitas nō vniuoca, nec penit⁹ equoca
sed analoga, p̄ter similitudinē bñissime tri-
nitatis. **U**nde nominat etiā alibi filia vt
ibi. **A**udi filia et vide. **E**t filia hierl'm, quia
in habitatrix pacifice ciuitatis. **E**t filia s̄o
p̄ter speculationem diuinorū. **E**t filia p̄n-
cipis, **C**olumba dicit p̄ter inhabitantem
in ipsa spūsancti plenitudinem. **D**ilecta
dicitur vltra amica, q̄ sit amor et electione
genit⁹ vel nutrit⁹. **D**iscipul⁹. **R**edi nūc
ad prius quesitū de membris singulis.
Magister **R**edeo, p̄ponens pro regula vel
clauē dicendor⁹, q̄ nihil in canticis positū
repies/ nisi quatn⁹ facit ad pulcritudines

amorem fm alterius genit...
efficitur, maxime...
No idcirco quipia...
laborem canticoz, eff...
aduis vel pulcrū am...
sua sapientia vnde q̄ duo dū...
no pulcre dilectiois. **S**ecū...
verū aliquod in ca...
pulcritudinē in coniecti...
illud, vel enuncia dū...
amor decet pulcra...
discipul⁹. **E**ntia...
interdū cōtes, vt ce...
vel practica. **D**...
dicitur diuersos practice...
accipit. **D**iscipul⁹...
prohibet apparet...
Bis fortes intellectū spe...
est illū respectu veri vt vt est...
practicū dicit esse se ha...
ofertur et p̄tenis in ap...
est non solum vñū sub ra...
de boni. **D**inde con...
est in speculatione...
sunt practice, q̄ respici...
facultatū vel agibi...
cognitione lo...
que fil...
in dei dile...
finitis lei...
pleni...
nō cognō...
vile...
pul...
quibus diuisiōne p̄cipue...
a quoq; fuit iterū bñe...
si deo dicitur dicitur...
nec grāe egit. **D**icitur et...
ficia q̄ rēdū ē am...
cognitiōne eius videtur. **Q**ua...
p̄ter rēdū...
si p̄manē si...
vel dicitur...
Vocantur theoz...
p̄ pure speculationē, nec oib...
sed affectuā, q̄ q̄ntū sp...
theologic miltz cōuene...
P̄cipue. **P**erip̄uū est hū mod...
negandū q̄ nō legi...
cum. **S**ic mlti placē...
vnde dicitur vñū cōdator ma...
dicitur. **C**ōdado q̄ vel me...

et consequenter ad amorem secundum alterum genus
 cause quadruplicis, efficiens, materialis,
 formalis, et finalis. Non idcirco quisquam
 uerit si dixerit subiectum canticorum esse, vel
 amorem pulchritudinis vel pulchrum amorem.
Quod utique sapientia uidit quod duo diuinitatis
 cens. Ego in pulchre dilectionis. **Protinus**
 ergo dum occurrit tibi uerbum aliquod in can-
 tico, si non sonet pulchritudine in cortice tras-
 scriptionis, decorata illud, vel enuclea, quod
 decor amabilis et amor decor pulcher at-
 que formosus emineat. **Discipulus.** Enitar
 Sed quid ex istis inferendum censes, utrum
 cognitio sit speculatiua vel practica. **Ma-**
gister. Quod multos diuersos practice et
 speculatiue modus accipiendi. **Discipulus.**
 Da modum qui tibi probabilior apparet.
Magister. Diffinit Aristoteles intellectum spe-
 culatiuum, quod est solum respectu ueri ut uerum est
 Intellectus uero practicus dicitur posse se ha-
 bens appetitum, id est formis et prensus in ap-
 petitum cuius obiectum est non solum uerum sub ra-
 tione ueri, sed sub ratione boni. Deinde con-
 cludit quod metaphisica est tantum speculatiua,
 ars autem et prudentia sunt practice, quia respici-
 unt uoluntatem respectu factibilium vel agibi-
 lium, nec sistant in intellectiua cognitione so-
 la. Sed theologia scrutatur profundius que su-
 pma scientiarum seipam a se haurit, et in dei dile-
 ctione super omnia fine suum statuit. Nam finis le-
 gis est dilectio. Et ideo sane debuerat senti-
 re de metaphisica philosophia, quod non in cog-
 nitione nuda prime consistebat, sed ad eius dile-
 ctionem extendebat. Alioquin deformabat pul-
 chritudinem metaphisice, caudam eius pulcherrimam
 (quod est finis diuine dilectionis) euellendo.
 Datus quoque fuisse in reprobis sensum, quod
 cum deum cognouisset, non sic deum glorificasset
 nec amasset, nec gratias egisset. Dicit tamen in
 canticis de contemplatiuo felici quod uidet dei esse ama-
 tissimum, quod cognitionem eius desiderat. Qua-
 li ore fieret diuinitio optime potentie rationalis
 cum optimo obiecto deo per contemplationem si
 non inde dilectio sequeretur, si uel obsisteret
 puritas uoluntatis. Vocant aliqui theolo-
 giam nostram, nec pure speculatiuam, nec om-
 nino practica, sed affectiuam, quod epitheton ap-
 tissime noscitur theologie mystice conuenire.
Discipulus. Perspicuum est illud quod
 loquaris, nec a philosopho negandum, quod dixisse legitur.
 Inueni te primam causam, fac me tibi placere
 tem uirum. Quid inde uis concludere ma-
 nifesta? **Magister.** Concludo quod uel me-

taphisica est practica scientia, uel quod non om-
 nis intellectus prensus in appetitum seu uolu-
 tatem dicitur practicus. **Discipulus.** Ita
 sequitur uidetur. **Magister.** Esse debet igitur de
 intellectu practico sermo restrictior, ut so-
 lum dicatur practicus dum ad factibilia et agibi-
 lia inferiora uertitur per extensionem in affectum
 et in effectum operationis huius considerando re-
 lationem ad fines primos non ad supremum quod
 deus est colendus et amandus. Propterea sic
 beatitudo dicenda est speculatiua, sic theo-
 logia proprie accepta, sic hec sapientia canti-
 corum, cuius finis est amor pulcher sponsi ad
 sponsam, terreno quolibet amore calcato.
Sic uel libet ars amoris terreni, uel ania-
 lis practica. Ars itaque diuinalis amoris seu
 fruitionis, speculatiua dicitur, uelut prima et
 altissima scientiarum, quam imitat metaphisica
 philosophantium. Sed ubi desinit ipsa
 theologia per fidem sumit exordium, per spem
 insuper et amorem considerans deum sicut ama-
 bile et pulcherrimum, et qui iuxta uerbum spon-
 se est desiderabilis, imo fons et origo radix
 et pater omnis pulchre dilectionis. **Disci-**
pulus. Et si propterea cognoscere singulorum proprie-
 tates membrorum, quod sponso tribuunt, et sponse
 sub tropicis locutionibus, trahit tamen ne-
 scio quo pacto mens, illud attingere quod
 modum dixisti de dilectionis uel amoris ori-
 gine? **Magister.** Iure enim trahitur nam
 hoc cognitio, cetera morum patebunt, quousque hec
 cognitio secundum processionem theologicam incipi-
 at per fidem a pulchritudine prime cause ad
 pulchritudines effectuum insinuandas, uel
 philosophienon aduerso sed conuerso.
Discipulus. Acceptus erit iste modus si-
 delibus. **Prosequere.** **Magister.** Pulchri-
 tudo prima nobis per fidem relucet in bea-
 tissima trinitate. Tradit enim fides quod pater
 in diuinis est mens siue memoria secunda
 omnium intelligibilium, ad quam paternus intel-
 lectus uertens aciem, gignit ex se uerbum
 expressiuum omnium intelligibilium. Hoc est illud
 uerbum quod erat in principio apud deum,
 per quod omnia facta sunt. Hoc uerbum
 est naturalis imago patris, eadem essentia
 liter cum patre, sola relatione personali pro-
 naliter ab illo distincta. Et quoniam imi-
 tatur perfectissime patrem, superest ut dicatur
 imago pulcherrima uel speciosissima patris
 et ita dilectissima a patre se teste quod ait. Dic
 est filius meus carissimus, in quo mihi be-
 ne complacui. Cum uero pater comunicauerit
 .Ll. 2.

rit diuinam vitam filio communicauit ne dum cognitionem omnis veri, sed amorem similiter omnis boni. Est autem paterna bonitas supremum et primum amabile. **A**mauit ergo filius summe patrem, et conuertendo voluntatem in ipsius totus (vt ita loquamur) exarsit et flagrauit in eius dilectionem. **E**x qua dilectione mutua patris ad filium et filij ad patrem, processit amor personalis, quem dicim⁹ spiritum sanctum.

Considerat hec fides circulum quemdam intelligibilem in triangulo personarum. **P**ater enim dat se filio quem diligit, filius patri impendit se per amorem quo flagrat in patrem. **H**ic autem amor communis est patri et filio, tanquam nexus amorum. **J**ure ergo dictus est deus, quasi sphaera intelligibilis, cuius centrum vbiq; circumferentia nusquam, nisi supple in seipso. **N**on autem potest se deus ad extra communicare, nisi quodam modo punctualiter. **I**pse vero totus se in se toto continet, quem tenebre creaturarum non comprehendunt.

Ostendit nobis hec fides summam consummatam in tota trinitate/pulcritudinem amabilem, et dilectionem pulcherrimam, quoniam hic est equalitas numerosa, que reddit pulchritudinem, et pulchritudo succendit ad amorem, vt sit pulchritudo dilecta, et dilectio pulcherrima mutuo se respicientes. **U**nde **Dionysius** diuinus amor est sicut quidam eternus circulus pro optimo ex optimo, et in optimo, et in optimis, inenarrabili conuersione circuitus. **E**st autem circulus pulcherrima figurarum.

Discipulus, **O** miseris precor nunc ampliora hic differere, de inenarrabili pulchritudine diuinitatis, et ad **Marię** pulchritudinem te conuerte, dicens in primis. **C**ur non dixit deum salutare suum/respexisse pulchritudinem ancille sue sed humilitate. **M**agister, **D**uas habitudines esse ponit philosophus in intelligentibus quas angelos dicimus. **U**nam qua conuertitur ad deum ad contemplandum magnitudinem eius cum admiratione, pulchritudinem cum dilectione, et omnimoda subiectionis obedientia/motu quodam assiduo quasi circulari circa diuinam unitatem. **I**ta loquitur apud **Boetium** philosophia, mentem profundam scilicet diuinitate circuit. **E**t iterum. **D**a fontem lustrare boni. **A**ltera dicit philosophus habitudinem intelligentie/respectu inferiorum que regit mediante motu suo orbis, p

ut philosophia subiungit. **S**imile conuertit imagine celum. **D**eterminat consequenter idem philosophus quod habitudo prima que est subiectionis ad deum, longe perfectior est et pulchrior quam habitudo regniue diuinitationis respectu inferiorum, quoniam in prima consistit intelligentiarum felicitas et beatitudo non in secunda, quod si angelus magnificans deum et exultans in deo/gratias ageret verbis humanis, quid obsecro mallet dicere, vel quod deus respicit humilitatem serui sui subiecti eius sibi, vel quod respicit dominationem atque potentiam, scilicet in regimine creature. **D**iscipulus. **R**es apta est/super electione primae. **U**nde palam intelligo beatam **Mariam** nedum pia deuotione sed altissima metaphysicali quoque sua pulchritudinis beatifice perfectione plene inuoluasse per humilitatem subiectionis/quam respexit in ea dominus, quam si dominationis nominem aliquod posuisset. **M**agister. **A**ccipe rationem alteram, non minus in theologia fundamentam. **Q**uid enim perdidit apostatas angelos, quid postmodum deiecit homines institutos ad reparationem angelice ruine. **A**ntiqua superbia, plus gloriens in fantastica diuinatione quam in humili ad deum subiectione. **L**audanda hanc perditionis turpitudinem insinuat **Maria**, et exemplo vocis sue qua suam humilitates gloriatur respexisse deum et formidanda profectione. **F**ecit inquit dominus potentiam in brachio suo, **D**isperxit superbos mente cordis sui, **Q**uare excelsus dominus et humilia respicit et alta a longe cognoscit, **Q**uare a longe? **Q**uia longoproiecit et deiecit, et proiecit et deponit potentes de sede et exaltauit humiles. **I**am **Maria** gerebat alta mente repositum verbum filij, **Q**ui se exultat humiliabitur, et qui se humiliat exaltabitur, **I**llud quoque discipuli sui, **D**eus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam, **V**erificauit idcirco deus in ea verbum sapientis, **U**bi humilitas, ibi sapientia, **D**eus collocauit per incarnationis misterium, sapientiam in humilitate sua. **D**iscipulus. **D**ecurrat post solutionem questionis propositae, petendum quid sit respectus dei, quales eius oculi quibus humilitatem ancille sue respexit. **S**ed omnis multiplicatio questionum, conuertat primum sermo tuus, ad describendum pulchritudinem beate **Marię**, que tam grata, tam incredibili formositate refulgens inuenta est, vt concupisceret rex speciem eius, et de sublimi solio deitatis descenderet ad infima nostre

... acceptis ferri formam. Qu...

mortalitatis. accipiēs serui formam. Quā
ta qualisq; putanda est pulcritudo totius/
quī in vno oculoꝝ suoz dicit se speciosus
forma pre filijs hominū / corde vulneratū
Vulnerasti ait cor meū in vno oculoꝝ tuo
rū. 7 qđ minus videt in vno crine colli tui
Deniq; primū nomē quo **M**aria legit in
canticis noiata p spōsum fuit. **P**ulcerra
ma mulier. **V**ere pulcerra / q̄ pro sup
ba mistica vasti. ena. supno regi non assue
ro sed deo / meruit copulari. gratiā inueni
ens in oculis ei. quā adamauit super om
nes mulieres. **E**rat enim formosa valde et
incredibili pulcritudine omnium oculis
gratiōsa 7 amabilis videbat. **M**agister
Lonabimur inaniter / si verbis equare vo
lumus pulcritudinē eius. qua sub deo ma
ior nequit intelligi. colligens in se omnes
pulcritudines sparsas in creaturis. **T**raut
sit vere vna speciosa vni sponfi. vna perfe
cta sua. vna matri sue electa genitrici sue. q̄
genitrix est gratuita dei bonitas. que pul
cerra pulcerrimam sibi fecit. **D**icere ni
hilomin⁹ aliqua temptabim⁹ ordine pmi
tus doctrinali. **P**ulcritudo que est equi
tas numerosa diuidit. pma sui diuisione. q̄
quedā est naturalis 7 quedā artificialis.
Naturalis multiplex est. qđam intellectua
lis. **A**ltera rōnalis. de hinc aialis. **R**ursum
aliqua est solū vitalis. altera solū subalis.
altera accidētalis. **A**rtificialis vō quedam
est p se. quedā p accidēs. p rōnis industria
supinducta / pulcritudine naturali. **P**ul
critudo aut naturalis describi p̄t q̄ est equi
tas numerosa / surgēs 7 resultans ex vni
te veritate 7 bonitate. vel ex mēsurā nume
ro 7 pondere. vel ex modo specie 7 ordine.
Itaq; p̄rietates entis sunt vni 7 v̄t bo
nū. **S**ic q̄ ens 7 vni ens 7 v̄t. ens 7 bo
nū quertitur. **N**ec est possibile q̄ ens ali
qd sit. quin hec tria sibi queniāt. q̄ non re
distinguuntur. s; sola significādi rōne. **S**ic
de modo specie et ordine. **S**ic de mensu
ra numero 7 pondere. **P**ulcritudo igit
tur naturalis. nō habet aliqd ens positue
contrarium. q̄ sit positua turpitudine natura
lis. vt ipij manichei somniabāt duo pnci
pia. vni maloz 7 hoc turpissimū / 7 aliud
bonoz qđ necesse est eē pulcerrimū. **N**ec
optet post **Aug.** 7 **Dionysiu** conari dedu
cere malū. nec eē positū i entib; sed t̄mmo
do dici puationē pulcri / seu boni / seu mo
di speciei 7 ordinis. **P**ulc; silt cū ente cō

uertit. tanq; p̄rietates resultās ex trib; poris
bus. 7 hec pulcritudo tanq; ex triplici linea
mēto figurali instar trianguli. q̄ est prima
7 pfecta forma lineaz rectaz. **H**ec nibilo
min⁹ pulcritudo naturalis / in circulū dedu
cit q̄ est pfectissima figuraz non rectilinea
rū s; curuaz. **I**ta q̄ preter legē geometrica
lem sit hic circul⁹ triangul⁹. 7 triangulus
circulat⁹. **P**ulcritudo naturalis. repibi
lis est vniuersalr in creaturis. qz necesse est
qđlibet esse vestigiū sue p̄me cause. qđ ge
rat similitudinē aliquā / non penit⁹ vniuo
cā. sed analogā ei tanq; exemplatū sui exē
plar. 7 sigillatū sigilli sui. **S**ūt aut tria p
me cause. p̄ria 7 appropata. fm q̄ repitur
vniqd; ens pducere fm triplex gen⁹ cāe.
efficiētis. formalis vel exemplaris 7 final.
Pulcritudo naturalis / accipit lineamē
tu modi 7 vnitatis vel mēsure / a potentia
efficiēte. lineamētū sp̄ci vel veri vl numeri
a sapiētia exemplāte. lineamentū ordis vel
ponderis inclinātis a bonitate diuina fini
ente. **Q**ue tria p̄iūcit apls dicens. **Q**m̄ ex
ipō 7 p ipm. 7 in ipō sunt oia. **I**psi glia in
secula. q̄ oia facit speciosa 7 pulcra. scđm
tria hec indelabilia. p̄sus lineamēta in q̄lis
bet ente p̄tracta. q̄ rursus sereducūt in cir
culū ad prime vnitatis exemplū. **H**unc
aut ad sp̄ales pulcritudines naturalis p̄p
etatis p̄scendam. **I**taq; qđlibet ens / ha
bet t̄m de pulcritudine naturali. q̄tū habz
in se de entitate 7 bonitate. **I**nuenit̄ autē
ens intellectuale. 7 h̄ duplici. vel vt p se ex
istēs vel vt alteri natū vniri. vt hūan i intel
lect⁹ **I**nuenit̄ rursus ens rōnale. fm dupli
cem portionē. **I**nuenit̄ p̄terea ens aiale et
h̄ duplici. vel p̄iūctū rōni vt in hoib; . vel
p se stans vt in brutis. **P**roinde inuenitur
ens vitale seu vegetabile. 7 hoc dupliciter
vel cū sensu vel sine sensu. **A**mpli⁹ est ens
solū substāiale vt elemēta. vel materia p
ma. que de se nō est pncipaliter nihil. cum
sit ps subalis cōpositi. sed cōsiderata sine
forma. nō est act⁹ formalis. 7 informis dici
tur 7 sic turpis appetēs formā sicut aliquid
pulcrū. **L**andē ē ens analogū qđ appella
mus accidēs. cui⁹ est inesse nō eē fm phos
cū t̄m ponat fides ea posse sine subiecto p
se esse. **D**iscipulus. **D**icito de singulis.
doctrinali q̄ aptus est stilo. qui tate rei ma
gis est accōmodus. **D**einde traduces om
nia ad pulcritudinē mulieris quam respe
xit. amoris oculo / totus desiderabilis spō
213.

sus eius. **M**agister. Intellectualis pulcritudo ad primum et indebiliter expressus lineamentum, quod dictum est, superaddit tanquam imago iam perfectior, triplicem lineam, trium virtutum superiorum, naturalium insistentem sibi, que sunt memoria intelligentia et voluntas. Sive dicantur iste vires, tria quodam accidentia, naturam intellectualem necessario sequentia secundum Thomam et sequentes, sive sint vires essentialiter eadem cum natura intellectualis, sed formaliter differentes iuxta Scotum, sive sint penitus eedem res, tantummodo secundum rationem distincte, per respectum ad operationes, seu rationes obiectales vel terminorum connotationes quod nobis magis placet secundum expressivum a Gregorio datam. Intellectualis hec pulcritudo, primo consideratur ut nuda, sine habitu superaddito vel operatione et hoc in ordine ad suum superius quod est deus. Ut vis memorativa dei, correspondeat patri seu paternali memorie, tanquam appropriate indita sibi a patre seu protrahata in tabula nature intellectualis. Vis intellectualis dei, que est expressiva verbi, correspondeat filio ut verbum est in acie intelligentie potentialiter aut aptitudinaliter expressum. Vis amativa dei, correspondeat spiritui sancto, ratione amoris inde productibilis per voluntatem sive per vim affectivam intellectualem. Ita semper dicit mens recollere deum, et intellectus intelligere deum per habitum, et diligere non in actu sed aptitudine. Similiter et seipsum (modo quo loquitur frequenter Augustinus), dicit recollere intelligere et amare. Ita quod non accipitur hic memoria pro recordatione preteritorum, cum sit respectu omnimodo tacto. Intellectualis vero pulcritudo, intelligitur principaliter in angelis, quod propterea nominata per his intelligentie. Reperitur tamen licet imperfecte in portione superiori rationalis anime que mens dicitur, put est dei capax et particeps eius esse potest. Proinde dicta est facta ad imaginem divinitatis imitative, per similitudinem analogam quamvis humana mens sic considerata (iuxta verbum Aristotelis quod consonat in fidei) sit tanquam tabula rasa, non repleta scientia et virtutibus omnibus, iuxta Platonis errorem. Hoc modo mens est naturaliter luminosa, imo lumen intellectualem immortale, et indelibile, in quo et per quod nata sunt intelligi prima principia apprehensione facta terminorum a sensibus formaliter modo dum cognoscendi in via, huius lumen dicitur illud

quod signatus est super nos. Estimo autem quod sit intellectus agens, de quo philosophus sic locutus, qui super fantasmatum irradiat ut species intelligibiles abstrahat, vel eliciat, vel fodiat et sit intellectus possibilis, scilicet ipsemet considerat ut tabula rasa, fiat actualis per species intelligibiles ad intellectionem. **D**iscipulus. Quod pacto mens humana dum separatur a corpore statim per infusionem non ei poterit cognoscere cum non habeat fantasmatum que specularata fuit, nec speculari potest extra corpus. **M**agister. Si singulas circa materiam que tractat incidetes dubitationes vellem tollere respondendo, nec ingenium, nec horam, nec susceptum de pulcritudine componendi ferre posset. Pergam interea ceptum iter absque tor diuertiis, que colloquutionibus subintrare poterim. **D**iscipulus. Assentio. **M**agister. Intellectualis pulcritudo tunc augeri et quodammodo supercolorari et pingi debet per infusionem habituum diversis generis tam intellectualium quam affectivum tam in via quam in patria secundum triplicem differentiam. In via quidem per infusionem virtutum theologicarum, fidei spei et caritatis, aut aliquarum superiorum perfectionis sub enigmate tamen. In patria vero secundum tres dotes anime sive sint eedem cum lumine glorie sive distincte, sicut habitus ad facilem elicendum actus gloriosos, visionem, dilectionem, fructivam inhesionem vel adherentem fruitionem confidentem spei. Iuxta illud Tibi autem adherere deo bonum est. Et hec tria secundum tres vires, rationalis percipibilis et irascibilis, que philosophus ponit in superiori portione rationis. Intellectualis pulcritudo nunquam augetur per actus et operationes exponens etiam viribus et habitibus predeuntibus. Qui dicitur possunt rationaliter, tertia pulcritudo principalis, super naturalem primariam et generalem cuilibet enti superinducta ubi statim videre est quod multiplicata sit, tam in eadem natura quam in diversis habitibus pulcritudo actualis operationis. Nam principalis et summata reperitur in gloria, qualem habet nunc pulcherrima et beatissima beatorum beatorumque omnium in visione dei cum nuda dilectione et fruitione. In quibus essentialis beatitudo formalisque consistit. Qua pulcritudine nulla sub deo speciosior in formis accidentalibus invenitur, nulla honestior, nulla suavior et iocundior, nulla meliosior et sonorior, nulla salubrior et utilior, et hoc secundum triplex genus boni, honesti, delectabilis et utiliter. Intellectualis hanc pulcritudinem

...habuit illa pulcritudo me
...habuit in via ter beata nostra
...contemplationi dedita fuit
...habuit pariter etiam
...eius in deo saluati
...Dominus humilitatem
...respects (cum deus im
...quod aliud erat nisi candel
...talis exultationis in
...beatus anelle. Et deo
...deum sime, quia fuit bomi
...habuit illud conuallu
...erat tunc sicut
...erat quasi nihil de corpore
...Dicitur. Dicitur extra
...domus domini. Vinc
...habuit. Dicitur sunt be
...enumeratio que con
...longe al
...Intellectuali
...pulcritudinem in
...apprehendit que exp
...habuit. Habuit etiam do
...intelligi, non medi
...status mentis quasi
...rationis
...non
...spiritus et
...quid li
...quid
...i
...signa
...mi
...hoc e
...prope
...quod
...hu
...mo
...cu
...magno
...super
...idem
...lunam
...annu
...me
...me
...mi
...cal
...boi
...pul
...nec i

precessit et inchoauit illa pulcritudo mentis quam habuit in via ter beata nostra domina dum contemplationi dedita fuit assidue. Quod status patiebatur exilij. dum exultauit spiritus eius in deo saluari suo. quod inspiciebat dominus humilitatem ancille sue. Ille enim respectus (cum deus immutabilis sit) quid aliud erat nisi candela talis pulcritudinis. talis exultationis in mente. **M**arie. humilis ancille sue. Et ideo iam pulcherrime et dilectissime. quia fuit humillima. in qua figuratur lilium conuallium. **J**esus salutaris suus. **E**rat tunc spiritus. **M**arielicer in corpore quasi nihil de corpore portaret. **H**inc defecisse. **H**inc extra se fuisse. **H**inc in atrijs domus domini. **H**inc extremis maris habitasse. **D**icta sint hec cum tropis talibus sine numero que contribuntur contemplatiuis. quod longe aliter distantius in **M**aria. **I**n intellectualibus contemplationis pulcritudinem in ista via. nemo melius apprehendit quam experientia doctrine. **N**ihilominus eruditio doctrinalis dat aliquid intelligi. et non melius quam si consideretur status mentis quasi separatus/nondum a corpore sed a rationis inferioris portione. **T**unc profecto et non aliter intelligit quid sit diuisione spiritus et anime. quid raptus. quid extasis. quid licet que factio anime. quid transformatio. quid unio. quid mors rachelis. id est rationis in partu beniamin. quo contemplatio signatur. **C**ur preterea nominat **D**ionysius. mysticam sapientiam esse irrationalem. hoc est sine ratione. quod ad vim rationis apprehensiuam. non quo ad affectiuam. que iungit spiritui sancto per amorem extaticum. **I**n supercherubin in celestibus. per quem amorem coniunguntur. **N**on quod omnino sit amor sine cognitione preuia vel comite/iuxta cuiusdam mystice theologizantis imaginatio/nem. **V**erum est quod ista cognitio non super se reflectitur ut videat se videre. **N**am enim auolare ista simplex sinderisis. scintillantis zardentis affectio. **I**uxta illud canticorum. **A**uerte oculos tuos a me quia ipsa me auolare fecerunt. **D**iscipulus. **M**ulta dicuntur de statu mentis huiusmodi. et non quod sufficiunt. **I**mmo potius eo magis exaltatur a nobis deus. quo plus ascendit homo ad cor altum ut iam non solum de pulcritudine patrie. sed istius vite/verificetur quod nec oculus vidit nec auris audiuit nec i-

cor hominis ascendit. que preparauit deus diligentibus se. **U**nde clamat. **Q**uam magna multitudo dulcedinis tue domine quam abscondisti timentibus te. **N**on dicit reuelasti eam timentibus te. patiuntur enim quod nesciunt. **H**inc etiam dicit contemplatiuus/raptus in hanc caliginem/sentiens sibilum aure tenuis alicuius cuius ignorat vultum. qui nescit unde venit aut quo vadat. **D**icit inquit. **N**esciui. **A**nima mea turbabat me. propter quadrigas amnadas. id est raptus tales. **E**t etiam alibi. **A**d nihilum redactus sum et nesciui. **F**it denique collustratio spiritus. non sine quadam interpositione. qualem suo modo sentit oculus. pelliculis palpebrarum tenuibus interpositis. ad radios solis nitidissimos incidentes super oculos. **V**idet itaque solis oculus in suo lumine. sed quid sit/non datur inspicere medio prohibente. **T**olle pelliculam vel aperi. protinus aspicias. **M**agister **N**oli mirari si non compreheditur incomprehensibilis. **J**am enim non esset magnus dominus et laudabilis nimis/cuius magnitudinis esset finis/aut sapientie numerus **J**am non esset proprietas verbi de qua diceretur. cogitationum scrutator et intentio num cordis. quod inscrutabile testatur apostolus esse. **Q**uo circa versis ad **M**arie pulcritudinem oculis/perpende si potes/qualis fuerit in via/statu sue mentis aut spiritus. quod sublimis in arce contemplationis quod eleuata a terra sursum. quod irradiata fulgoribus/ab isto qui illuminat mirabiliter a montibus eternis. **U**nde turbati sunt omnes insipientes corde. qui dicunt saltem affectu vel effectu. et si non assensu/in corde suo non est deus. **S**i erat ut mulier amicta sole iusticie. cuius sub pedibus/luna totius mutabilitatis creaturarum. et in capite eius pulcherrima spiritualium siderum in eternitate splendentium corona. **Q**uid inde colligi potest si vales considera. **N**onne lumine illud immensum/scintillabat aliquotiens ad oculum mentis/intuendum se inde prebens. quod liter in via vidisse **M**oyses et **P**aulus estimatur. **N**onne sicut in rimula quadam exilis choruscationis dum oculos ferit emicans flamma. mox disparsens. ita fulgurabat in mente **M**arie splendor diuine glorie. **N**onne cernebat eam quandoque tam quod dum aliquis videt seu vidisse putat/nascentem per nubila lunam. **F**alloz si non tot

plicate sup nūeruz. Quales q̄sq̄ d̄inūera/ re voluerit. nec ē vt coḡscat oēm sc̄iaz̄ disti/ ferentiā. q̄ p̄ sensus interiores ⁊ exteriores ac̄hrunt. Dēs q̄z̄ moralū virtū distinctiō nes oēm gr̄amaticē logicē rhetorice disci/ plinaz̄. cū arithmetica. geometria. musica. astronomia. q̄s sine aiali portōe/rō supior ⁊ inferior n̄ addiscūt. Legisti q̄stā sup vna virtute mēozatiua. deduxerit aug. admiratō nē. Et q̄s ad hāc ⁊ alias singulas sufficerz exponēdas. **C**eterz aial pulcritudo q̄ nō est p̄iūcta rōi q̄lis ē generalr in q̄libet aiali p̄ter hoīem. q̄t obsecro depicta ē ornataq̄z formis instincibz ⁊ idustrijs vsq̄z adeo. q̄ in nōnull' relucet q̄dā p̄cipatio rōis. Ita n̄m̄z fm̄ legē dicitur. sic mētis hūane su p̄mū/ p̄iūḡit infimo nature angelice ⁊ infimū rōnis/ attingit a fantastica virtute. Sic fantastica hoīs portōz brutoz fantasia nō nulloz/ imitādo p̄tingit. Dēs vō pulcritu dines h̄mōi respas in brutis/ natura p̄iū/ pit in hūana rōne. Rōnem deniq̄z supplet in brutis/ intelligentia p̄ma regēs infallibi lit ista. cui' p̄uidencia in sui dispositione n̄ fallit. Cui' ars p̄ma/ dedit ⁊ indidit tā hoī bus q̄ ceteris aiantibz artes innūera. **U**n p̄deit artificiales pulcritudines. Sicut i nidis anialium sibi fabricandis. In victu q̄rendo. p̄ insidias mirabiles. vt in vulpibz ⁊ araneis. In puisione circa vel cōtra futu ros euentus vt in apibz ⁊ formicis. Quis cuncta d̄inūeret? **E**t tandem occurrit hic animalis cognitionis pulcritudo in vitali seu vegetatiua virtute sine sit per se posita/ sepatim a potentia cognitiua. sic in plantz ⁊ in singulis absq̄z cognitione viuētibz sine cōiuncta sit. quē admodū videre est in hominibus ⁊ animalibz. vsq̄z ad illa que si ca terre. solo ⁊ vnico vigēt sensu tactus. sic conche ⁊ ostree. q̄d eaz̄ dilatatio. ⁊ strictiō manifestat. Quā vitā dicit aliq̄ matricez in semell' retinere. **V**italis aut pulcritu do q̄ multa sit q̄z admirabil' ⁊ stupenda. in attrahendo cibū. in frangendo. in digeren do. in disptiendo. in assimilādo. rursus in expulsiōne superfluoꝝ. in augmentatiōe in generatiua virtute. in organizatione fi/ guraq̄z membroꝝ. nullus explicaret sermo Nullus etiam de minimo grano vel folio/ planam sufficeret. naturali virtute ⁊ plenā tradere rationem. Quod cernēs Ecclesia/ stes. cuncte inquit res difficiles sunt ⁊ non

potest eas/ homo explicare sermone **E**t ite rum intellexi q̄ omnū operum dei/ nullaz̄ possit homo inuenire ratōnem. supple suf ficientem. ⁊ si dixerit sapiens se nosse/ non poterit reperire. **T**ota prostromo Job in/ terrogatio. facta sibi a domino de diuinis operibus. quarū pulcritudo cōprehendi n̄ potest ad hoc tendit. Quid de pulcritudie rerū naturalū quid porro de pulcritudini bus rerum tot artificialū. quid de obiectis sensibilibus. per accidentia sua vel species se representantibus ad sensus. **E**cce q̄ in gra no frumenti sunt infinite partes p̄portio/ nales. sc̄dm̄ deductionem Aristotel' demō strantis continuū nō esse cōpositū. ex indi uisibilibus. **O**portet ex hoc cōcludere q̄ i/ finiti nūeri sint illie ⁊ figure. imo tot quot i toto mūdo. **D**ium insup creaturaz̄ l̄faruz ⁊ nominū cōtinet. neduz potentialiter sed actualiter in aspectu dei. vidētis numeros h̄mōi l̄ras ⁊ figuras **C**uius signū accipito de vna imagine. qualem inferre licebit. de ceteris. **P**otest itaq̄z statue factor/ per solaz̄ partiū ablationem/ formare pulcrā ima/ ginem. ex vno trunco ligni. qualis vtq̄z pri us ibi non erat. cū nihil addiderit ⁊ adhuc tamen nihil de celozum secretis tot pulcri/ tudinibus/ attingimus. **D**iscipulus. **S**i taliter res se habent de pulcritudine re rum omnium/ q̄ incomprehensibiles ha/ beantur. cur hacten' frustra illas defudauimus inquirere. **M**agister. **F**rustra ne/ quaq̄z. nec inaniter sine fine. qui triplex est **U**nus ducens ad admirationez opificis primi dei. **S**peciei enī generator/ hec om/ nia constituit. qui vtiq̄z speciosior esse con cluditur creature. **A**lter finis est ad humi liationē nostrī p̄ contemptū vie ⁊ desiderū patrie. vbi relucet puicra perfecta q̄z cogni/ tiō/ sc̄dm̄ visionem quam deuotul' Bernar dus cuius hodie dies agitur fertur insinu/ asse per assensum suum post obitum in mō tem lybani. **R**eliquus finis est nostre con/ quisitioni proprius et accommod' de pul cerrima mulierum quam respexit de'. **E**x/ ultauit spiritus eius in dō salutari suo. **Q**ua super re. quattuor accipito confides rationes. **P**rima est. sponsitas pulcerrī me mulieris. que sibi datur in canticis ⁊ ali bi. plene nequit intelligi pulcritudinibus alioꝝ entium non intellectis. **E**xponit ei p̄silitudies. ois tā naturalis q̄z artificialis

formositatis, quibus ignoratis. ut ignoret
 transumptio/necesse est. **S**ecunda speciosi-
 tas quelibet repta in creaturis sparsim. to-
 ta colligit in beata et pulcherrima mulierum.
 vel formaliter vel eminenter. Nec est regula
 diuini Dionysij/hierachias ordinantis q̄
 superius rangebat. **T**ertia speciositas pul-
 cre mulieris/sumit ab omni pulchritudine
 ceterarū creaturarū donis et ornamentis. et
 quo mireris amplius. omnis deformitas a-
 liena. demonū et peccatorū. sibi cedit ad or-
 namentū. **Q**uarta. speciositas et pulchritu-
 do creaturarū pie recognita. fides illustrat
 spē roborat. caritate inflamat. cū opitulatōe
 in omni tribulatione et angustia **D**iscipu-
 lus pape. Vere magna proposuisti. quorū cer-
 tificationes expecto. preteritū sup̄ illo qđ
 me miraturū iure dixisti. **E**t qđ. Rūdet
 ap̄lus. si sue locutionis dñus cognoscitur
 ubi dicit. qđ diligentibz dñi/omnia coopant
 in bonū. **S**i in bonis igitur in pulchritudine.
 Et si omnibz diligentibz. qđto amplius **M**arie
 sup̄ oēs dñi diligentibz tale qđ eueniet. **P**u-
 tas ne summus artifex deus quicquid in vniuer-
 so mūdo. quē pulchrū pulcherrimū ipse. men-
 te gerens/formauerit aut esse pmiserit sine
 causa. **D**iscipulus. Nequaquā putauerim
 sed oia sub ordine pulchro/pulchra fecit val-
 de. **M**aria. Nōne primū in quolibet gene-
 re p̄cipuū est et mēsurā aliorū. quē admodū
 dux in exercitu. **M**aria vero dicta est pul-
 cherrima et p̄fecta sup̄ ceteras creaturas. nō
 vnitatis diuinitati. quālis est hūanitas christi
 Consequens est igitur. qđ oia sibi subseruiant.
 tā bona nature q̄ gr̄e q̄ artis et fortune.
Discipulus. Sic ita de bonis. Mala autē
 qđ afferre hñt/nisi maliciā et turpitudines
Maria. Scis ad honorem regis eē. si p̄-
 uerfos p̄ditores suos alligatos coerceat in
 cōpedibz. **S**cis qđ in picturis. nigredo ri-
 te iūcta/dat decorē imagini **N**oc i sup̄cilij
 formosissime mlteris aspice. qđ nigredo de-
 cēs rubedo idecēs eēt vl̄ viredo **D**iscipu-
 lus. Sic inuenio. **S**ed de turpitudine fla-
 gicioz. et scelez. et blasphemiaz. nunquid nō
 secus erit. **M**aria. Scis eēt. si dedecus
 culpe/maneret inordinatū sine decore ius-
 ticie. **N**ūc autē pulchrius nō collocat ange-
 lus in celo. q̄ demon in inferno: qui post
 est illicitanq̄ scabellū pulcherrime mulieris
 p̄terentis fm̄ legem dñi caput suū. **Q**uam-
 uis enī ois pulchritudo filie regis sit ab int⁹

(ideoq̄ constituit et astitit regina a dextris dī
 hoc est in vestitu corporis deaurato. est qđ
 circūdata varietate cuiuslibet creature cui
 astat vnicuiq̄ sua pulchritudo saltem natu-
 ralis. cuius prima lineamenta deleri non
 p̄nt. possunt tñ sup̄indui) tenebrositates et
 turpitudines vniuersoz. tā habituū q̄ actu-
 um. **Q**ue turpitudines/in sua rōne forma-
 li nihil dicūt positiuū. sunt enī p̄uaciones
 pulchritudinis inesse debito. p̄ modū spēm
 et ordinē **D**iscipulus. **M**aria. certe turba-
 rer ambagibz. p̄fctis d̄ odio dei. q̄liter possit
 esse pulchritudo si nō alibi dissolutionē dequisi-
 ses. **P**erge nūc ostendere. qđ pacto sit in **M**aria
 pulchritudo quolibet repibilis in creatura
 maxie qđ minorata est sic et filius. i. paulo
 min⁹ ab angelis a deo qđ naturalis speciosi-
 tas dānati luciferi/in signior sit ex dictis/ qđ
 p̄fectior. **Q**uot sunt preterea virtutes specifi-
 ce. totā vt dī: naturā speciei p̄sequentes. in gē-
 mis. herbis. verb. industrijs quoq̄ aialū
Rursum in donis hoim gratuitis vt est ca-
 racter sacerdotal. repugnās serui femineo
Nunquid vt interea silentiū sit de ceteris/ex
 bis omnibz **M**arie formositate ornabis.
 vel eam coronabis **M**aria. **M**aria. Ornabo pla-
 ne et coronabo. **Q**uod quō sit iam deduci.
Circūdat q̄ppe omnibus et singulis quasi
 vestimento decore. multimoda varietate
 depicto. quorū oim virtutes insignes cōti-
 net. non qđem formaliter. sed eminenter.
Unde si nō habet naturalia. qualia gerit
 angelus etiam damnatus. **J**am iō tñ est ad
 mirabilior. et eminentior **M**arie pulchritu-
 do p̄ gr̄am. qđ naturā inferiorē q̄ sublimio-
 rem copiosius ornatur et p̄ficat. **N**ō habet ca-
 racterē sacerdotale formaliter fateor. **M**aria
 habet autem eminentius ad reconciliationes
 peccatorum. ad apertionem paradisi. quia
 vere ponitur. felix celi porta. **A**d auxiliā-
 dum contra potestates aereas. contra ca-
 lamitates et miseras omnes. tam anima-
 rum q̄ corporum. quotiens placuerit scilicet
 illos misericordes oculos ad nos con-
 uertere. quotiens ad nos se voluerit. tanq̄
 pia m̄ filios q̄ debiles et fedos curados
 purgandosq̄ suscipe **D**iscipulus. **R**espiro
 totus in spēm bonam dum te audio talia
 differentem. **T**otus exultat spiritus meus
 et aspirat meditari frequentius istam bea-
 tam et pulchram mulierem quam tali po-
 tentia pie dilexeris eminentem. **O** felices

[Marginal notes on the right side of the page, partially cut off and difficult to read.]

qui te talem o Maria genuere parentes.
 Vere felix Joseph sponsus tu⁹ virginalis.
 qui tui custos cum puero Jesu fidelis
 sedulus prudens atq; carissim⁹. audire vi
 dereq; te cū filio tanto tempore dign⁹ fuit
Magister. Credidi ppter quod locut⁹
 sum. Propterea iam istos. non beatifica
 re nequeo neq; sufficio. quos o beata. tibi
 feceris. esse deuotos. quos traxeris te. post
 q; Jesum benedictū fructū ventris tui. in
 odorem vnguentorum tuoz. Quo modo
 nō bñ q̄bybera caritatis lactanda. quib⁹
 os pietatis osculādū / non dedignata fuer⁹
 ostendere? Ergo iam oleum effusus nomē
 tuum. Ergo tu fons hortozū. ad emunda
 tionem simul & recreationē. cum delectatō
 nemirabili mundo datus. Tu puteus sa
 tieratis aque viue salientis in vitaz eternā
 puteus aquarum que fluūt imperu de ly
 bano candido paradisi. Tu hort⁹ consue
 omni genere tam arborū q̄ areolis roma
 ni. Tu iam coronata triumphas de capi
 te amana. id est turbulenti. de vertice sanir
 & hermon fetozis & anathematizationis. d
 cubilibus leonū. de montibus pardoz. sci
 licet tirannide superboz damnatoz q̄ lu
 na mutabilitatis. sūnt sub pedib; tuis ad
 calcandum. Porro sexaginta & septem
 & octoginta concubine & adolescentularū
 non est numer⁹. fm varios animaz grad⁹
 Una tamen colūba perfecta. quā viderūt
 filie p adoptōnem. & beatissimā predicauē
 nū regine. que suis dñantur affectibus. et
 concubine querentes concupiscētie remu
 nationem. per filiozū boni operis ge
 nerationem. Laudauerūt te. quia beatam
 te dicent omnes generatiōes. Quā pulcra
 es & q̄ decora carissima in delitijs. S; cui
 carissima in delitijs? Illi nempe. cuius de
 litie sunt esse cum filijs hominum. Statu
 ra tua assimilata est palme triūphali. & ybe
 ra tua botrus vinee germinantis. virginel
 id est virginales affectiones. & sobria ebrie
 tate debriantis vsq; ad sanā insaniam apō
 stultos seclī. vsq; ad denudationē per vo
 luntariā paupratem. Tu delitijs affluēs
 tota dilecto supinniteris. dicens vocē ple
 nam. sensib; inexplicabilib⁹. Ego dilecto
 meo. & dilectus meus mihi. **Discipulus**
 Eva magister. euge euge. quid nos agim⁹
 obsecro. cantica canticozū exponendo. cū
 cantiaz Marie susceperam⁹. Et ecce nūc
 in laudes erūpinus. nunc obsecrationes

interferimus. ad quas titubat animus.
 ad quas hac illacq; defluit oratio mentis.
 incerto pede. lingua balba. vagis oculis.
 gestu vario. quasi fabulando seu frenesian
 do. nos habemus. immo verius nos ha
 bemur rapimur distrahimur. nescio quo
 spiritu. quem nescimus. vnde veniat aut
 q̄ vadat. **Magister.** Valet frater. Quid
 si nos introducerit. ista quam loquimur
 beata in cellaria regis in cellam ymariam
 cuius est modo clauigera. Quid stupes
 quid miraris si sobriam biberimus ebrie
 tatem spiritus? Quid si datum fuerit acce
 dere primū. o serenissimas voces amozū
 audire profundius. Totus ipse gestio me.
 quem iam non capio considerare. qd vtri
 q; continget / quādo dicere fas est vni
 nostrum. Anima mea liquefacta est vt di
 lectus locutus est. Fulcite me floribus. sti
 pate me malis. quia amore eius languet.
 Lena eius sub capite meo. & dextera illius
 amplexabit me **Discipulus.** Lessemus
 iam. lessemus sperare talia. qualia aman
 tes. sibi somnia fingūt. & ad incepta reuer
 tamur. **Magister.** Que cepra? **Disci
 pulus.** O queso non meministi? Cur inq̄
 ris? Intremus elucidationem cantia bea
 tissime & pulcerrime mulieris cum epitha
 lamio Salomonis. **Magister.** Animi
 rum istic sumus. Neq; enim erigunt certū
 expositōnis ordinē. q̄ nullo sunt ordine cō
 texta. vel coherentia. que preterea. nō vni
 tantū affectui sunt accommoda. sed innume
 ros. verbuz quodlibet affectus. erucrat. p
 audientū qualitate. Expones si potes duz
 egrotus assiduis suspitū plangens & sin
 gultus ex imo pectore. anbeloq; spū repe
 tit. ha. ha. ha. quid tibi significet ista vox
 plangorosa. **Discipul⁹.** Donat⁹ respō
 der dicens. interiectionē esse ptem orōnis
 significātis mentis affectū. voce incogni
 ta. Quid aut postulas vocem me incogni
 tā exponere cognoscendā? **Mag⁹.** Non
 pdidit opam & ipensam. q̄ te puer docuit.
 orōnis pres. Tu nūc grādiōr effect⁹. ita co
 gnoscito quēlibet amoris intimi & nō ficti
 vocē prsus incognitā. nō amanti. imo nec
 alienā cōpta; amāti. si nō q̄libet diectura.
 Exemplū de doloris interiectione. duz sa
 nus egrotum audit & solari querit. Qui res
 pōdet apō comiciū talis aliq; facile cur
 valem⁹. alijs p̄silia damus Tu si h sis / alie
 sentias. **Discipulus.** Desperare doces.

Tractatus Quartus

elicere nunc hac nunc iſta ecultationes. p
agitationem. concuſſionēq; ſtudiū vehemē
tis. pauclās emicātes ſcintillas. put iſtas
exceſſiui amoris hoc vel illud verbum in ſe
rit ad aciem mentis pſtringēs iſtas. 7 gerēs
Aut vero ſub alia ſimilitudine. ſtude ſami
liaris eſſe vocibus amoris. in loco peregrini
nationis tue. non ſe adeo poterunt occultas
re. qn familiari? in te magis. et magis pdēt
et intelligibilem. nunc hoc modo. nunc ali
tero manifeſtent. vel nutibus etiam ſe 7 ge
ſtibus inſinuent. Peregrinātes pariter in
exemplū babe. q̄uis barbari ſint. Pucros
quoq; colludentes. necdum pfectis. reſonā
tes verbis qui quomodo ſe intelligere p̄ ſue
ſcunt. imitari coneris. Deinde beatam
et pulcherrimā mulierū poſtulem? vt nos
illo reſpiciat pietatis. 7 amoris oculo / qua
li reſpecta fuit a deo ſalutari ſuo. A q̄ nos
impetret reſpici. ſaltem vt amare ſeamus
exemplo petri. Reſpiciat terram cordis no
ſtri 7 faciat eaz tremere. Et ab illo tremore
ſuo concipiam? ſpiritu ſalutis. qui in amo
ris ſpiritum / aliquando tranſformetur. et
hymnum tūc canamus cum alacritate cor
dium Magnificat anima mea dominū
Magiſter Irriſas meum querendū ſtudiū
de plurimis. ſ; alioz ſū me vocat (vt audis)
occupatio domeſtica regularis Dies craſti
nus / ſolicit? erit in id ipſūz Diſcipulis. Ex
peditūz me reperies p̄pitius ſit nobis deus

Sequitur Quart

tractatus per tragma ſeu dialogum de ma
rie beatificatione. Per notulas. lxxij.

Notula Prima.

Ecce enim et hoc beatam me di
cent omnes generationes. Di
ſcipulus. Nonne cor noſtrū ar
dens erat in nobis beſterno col
loquio. dum de canticis canticorūz marie
ſimul 7 ſalomonis conq̄reremus quaſi fa
bulantes pegrini. necnō dilatata corde vi
deremur anbelādo ſpiritu attrahere? Ma
giſter. Demini 7 viſa eſt renouari vt aqui
le iuuentus noſtra ſenilis quodāmodo et
cana in exteriori homine. ſed interior reno
uatur de die in diem. ſi aſſit verbu; dei reſi
ciens ipſum. ſi ieſus inſtar peregrini nec p
inde cognitus ſe comitez coniuſerit. ſi ape
ruerit ſenſum nobis vt intelligam? ſcriptu;

ras. hymnozū 7 maxime pſalmoz 7 can
ticorū. Oſi ſetalem exhibere dignabitur
q̄ loquit aie nre. Surge p̄pera amica mea
colūba mea. formoſa mea cryem. Diſcipulis
Oſi iam hyems congelationis ſpiritualis
tranſeat. ſi gelicidū torporis. ſi imbris ſtil
licidium aſſidue tēptationis abeat et rece
dat. ſi flores pulcrioz aspectuū appareant
in terra cordis noſtri dante domino beni
gnitatem. Oſi tempus putationis 7 reſe
cationis cure omnis ſuperflue adueniat.
ſi vox turturis caſte gementis 7 conſolan
tis luctu bono audiat in terra ſenſualita
tis noſtre. confor mantis ſe rationi vt con
cordet philomene 7 alaude contemplatio
nis ala cris / turturis ſuſpirium. Oſi ficus
iam nō maledicta nec ſolis onuſta verboz
folijs / pferat groſſos ſuos in ſignū fructus
poſt ſuauiſ. Demū ſi vinee bonarum ope
rationum. dent odorem ſuū bone fame in
vitam 7 letificationem dei 7 hominū qd
ſecuturūz ſit o magiſter agnoſcis. Magi
giſter. Quenam anima frater eſt tam be
bes 7 gelida. que non ad vocem blandien
tis amici. vt dilecti quem ſequitur expe
riſcatur? Que non tota liqueſcat. ſe iaz in
in ſe non continēs p̄p̄iis terminis deſide
riorū. ſed effluat in dilectū currat poſt vo
cantē ſe gr̄is noibus? Surge inquit pro
pera amica mea. Surge que male iacue
ras. cum adoleſcēte perditō. propterea pai
ternam adire miſericordiā. vt accūbat ſup
collum tuum. detq; in accubitu tali. nari
dus humilitatis tue. odorem ſuum. vt iu
re voceris amica. ſuſcipiens pacis oſculūz
7 ſpecioſa recipiens primā innocentie ſto
lam cum anulo fidei. Proinde facta colū
ba. nidifices in foraminibus petre. in cas
uernis macerie. Petra autē erat chriſtus.
Tu in figura clauozū. in cauerna lateris.
yſq; ad patefactionē cordis. fidei deuotio
ne ſubintrans illic reponas ſanctaz medi
tationum pullos tuos. Oſtēde dilecto pe
tenti / faciem tuam. iam colore roſeo deco
rem 7 vernantem in aſperſione ſanguinis
agni immaculati. Sonet vox tua in auribus
dilecti. que dulcis ſit in laude confe
rens in iubilo. Deniq; ſis vinea florens.
deſiderijs odoriferis. d qua vulpecule par
uule intentionū dolofaz. diffugiant capte
Surrepunt enim quandoq; ſuffodientes
ad elationis precipicia. 7 vineas radicat
demoliunt 7 corrodūt. Oſi poſtmodū fas

Superma

illis. im facie deco. im
p̄p̄iis. qui p̄p̄iis inter li
dies 7 inclinat vrb̄
Quid oro vult dec
penit? locum? **Q**
lum voces amoris. ideo nō
occurrit animum deſide
ſuſcipiant ſimul erūper. Cō
ſtituit? opprimant. Sicut
magiſter exp̄mere poſt. vult ad
ſuſcipiant et. Quare dicit ſe ma
ſuſcipiant mox inter
ſe imo peccatis. cruciatas vel
ſe inde p̄p̄tialiter abedan
p̄p̄iis maxime illud ſuſpirium
indis. Da ſupp̄lementū verboz
ſuſcipiant me? vbi 7 ego illi
ſuſcipiant mare. ant p̄p̄i
ſuſcipiant. Quid inſeruitabilia
ſuſcipiant. Non facilius eſt id quod
in ſuſcipiant aliquid accipio.
ſuſcipiant intendit 7 ego illi. Di
ſuſcipiant oculum amoris dirigat.
ſuſcipiant loquit. alliciat blandit.
ſuſcipiant vbi finis omni
ſuſcipiant. ſuſcipiant cogitatio
ſuſcipiant. operatiois cui
ſuſcipiant caritati eſt 7 ap̄
ſuſcipiant vult. Quis
ſuſcipiant deſiderijs et. Cō
ſuſcipiant deſiderijs et. Cō
e cap? ſuſcipiant vult. Quis
ſuſcipiant. Non vult nō vult
ſuſcipiant. Dilectus meus ſuſcipiant
ſuſcipiant in motum. quoniam nō vult
ſuſcipiant. **Q**uare dicit
ſuſcipiant deſiderijs et. Cō
ſuſcipiant et anima ſua ſuſcipiant
ſuſcipiant vel operatiois. qui p̄p̄i
ſuſcipiant operatiois eſt ſuſcipiant
ſuſcipiant. Docet angelica ſuſcipiant
ſuſcipiant deſiderijs et. **S**alutem enim
ſuſcipiant. ſuſcipiant per
ſuſcipiant vult. qui loquitur pa
ſuſcipiant cor. **P**andit vult
ſuſcipiant deſiderijs et. Cō
ſuſcipiant. Et illud. **R**emittit
ſuſcipiant. **T**u in pace. **R**emittit
ſuſcipiant. **R**emittit. **R**emittit
ſuſcipiant. **S**ic vult